

MACIEJ SZABLEWSKI

orcid: 0000-0001-6067-0629

e-mail: m.szablewski@bn.org.pl

Zmiany w klasyfikacji Polskiej Bibliografii Bibliologicznej

DOI: 10.36155/RBN.52.00006

Wstęp

W styczniu 2016 roku rozpoczęto gruntowną modernizację *Polskiej Bibliografii Bibliologicznej* (PBB). Najważniejszym celem pierwszego etapu tych prac było zweryfikowanie zakresu tematycznego bibliografii, w szczególności w kontekście zagadnień z archiwistyki, dziennikarstwa, informatologii, literaturoznawstwa, medioznawstwa, pedagogiki, prasoznawstwa, prawa i pisarstwa. Wymagało to m.in. wprowadzenia modyfikacji w schemacie klasyfikacji PBB, z którego usunięte zostały tematy uznane za niebibliologiczne¹. Następnie zgodnie z przyjętymi założeniami zredagowane zostały kolejne roczniki bibliografii, przy czym w każdym z nich wprowadzano zmiany, obejmujące również schemat klasyfikacji. W roczniku 2014 PBB były one już na tyle znaczące, że nowy układ treści wymagał ponownego omówienia.

1 Przyjęte wówczas założenia zostały opisane w artykule: M. Szablewski, *Nowa klasyfikacja Polskiej Bibliografii Bibliologicznej*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” 2016, t. 47, s. 171–210 – https://rocznik.bn.org.pl/upload/pdf/33166_Rocznik_47_p.%20171-210.pdf [dostęp: 16.04.2021].

Polska Bibliografia Bibliologiczna początkowo wchodziła w skład *Bibliografii Bibliografii i Nauki o Książce* (BBiNoK). Wydawnictwo zaczęło ukazywać się w roku 1947 jako kwartalnik, ale już w 1948 roku stało się rocznikiem Państwowego Instytutu Książki (PIK). Schemat klasyfikacyjny numeru inauguracyjnego składał się z sześciu działów: 1. Nauka o książce, 2. Bibliografia, 3. Struktura i dzieje książki, 4. Wytwarzanie książki, 5. Bibliotekarstwo, 6. Użytkowanie książki². W roczniku 1948 dział pierwszy przemianowano na „Bibliologia. Dokumentacja”, dział „Nauka o Książce” stał się jego poddziałem, w którym rejestrowano publikacje „dotyczące bibliologii w ujęciu całościowym”³. Taką nomenklaturę stosowano do rocznika 1963, po czym przywrócona została pierwotna nazwa działu, a jego pierwszy poddział nazwano „Zagadnieniami ogólnymi”. „Bibliologia” powróciła od rocznika 1991 i utrzymała się aż do rocznika 2010. Od rocznika 1966 „Dokumentacja” została wyodrębniona w samodzielny dział o nazwie „Dokumentacja. Informacja naukowa”, który umieszczono jako drugi w kolejności. Tym samym bibliografia stała się działem trzecim. Początkowo rejestrowano w nim zarówno publikacje o bibliografiach, jak i same spisy bibliograficzne. W latach 60. XX wieku uznano jednak, że dla tych ostatnich powinna powstać osobna bibliografia specjalna. W związku z czym od rocznika 1968 BBiNoK została podzielona na dwie samodzielne części – cz. 1. *Bibliografia Bibliografii Polskich*; cz. 2. *Polska Bibliografia Bibliologiczna*, które od następnego numeru zaczęły ukazywać się w oddzielnych tomach.

Wydawnictwo w takiej formie przetrwało do rocznika 1980, po którym obie bibliografie stały się całkowicie niezależne, zachowując przy tym swoje dotychczasowe tytuły i klasyfikacje. PBB w dalszym ciągu składała się z siedmiu działów głównych, ale ich wewnętrzna struktura została rozbudowana w porównaniu z pierwotnym schematem. Przykładem tego był poddział IV D „Czasopiśmiennictwo”. Początkowo publikacje o tej tematyce rejestrowano w poddziale „Rodzaje dokumentów” w ramach działu „Struktura i dzieje książki”. Od rocznika 1963 utworzono osobny poddział poświęcony tej tematyce, który w roczniku 1981 składał się już z następujących poddziałów: „Wydawnictwa ciągłe i prace ogólne”, „Czasopisma w Polsce Ludowej”, „Statystyka prasy”, „Badania prasoznawcze”, „Zagadnienia”, „Prawo prasowe”, „Historia czasopiśmiennictwa”, „Czasopisma specjalne”, „Czasopisma według dziedzin”, „Czasopisma za granicą

2 „Bibliografia Bibliografii i Nauki o Książce” 1947, nr 1, s. 2–3.

3 W. Szolginiowa, *Z zagadnień klasyfikacji piśmiennictwa księgoznawczego*, „Przegląd Biblioteczny” 1971, t. 39, s. 104.

(historia i stan obecny)”, „Czasopisma polskie za granicą” i „Poszczególne czasopisma”⁴. Dynamiczny rozwój wewnętrznej struktury pozostałych działów PBB doprowadził do powstania schematu klasyfikacji, który po opublikowaniu rocznika 2010 został zaktualizowany, przyjmując poniższą formę.

Schemat klasyfikacji przyjęty dla rocznika 2011 PBB.

1. Dział ogólny
  - 1.1. Zagadnienia ogólne
    - 1.1.1. Teoria i metodyka
    - 1.1.2. Normy i standardy
    - 1.1.3. Organizacje i towarzystwa
      - 1.1.3.1. Polskie
      - 1.1.3.2. Międzynarodowe
      - 1.1.3.3. Zagraniczne
    - 1.1.4. Czasopisma
    - 1.1.5. Konferencje
  - 1.2. Osoby
  - 1.3. Bibliografie
2. Informacja naukowa
  - 2.1. Zagadnienia ogólne
    - 2.1.1. Teoria i metodyka
    - 2.1.2. Normy i standardy
    - 2.1.3. Czasopisma
    - 2.1.4. Konferencje
  - 2.2. Organizacja
    - 2.2.1. Organizacja informacji naukowej w Polsce
    - 2.2.2. Organizacja informacji naukowej za granicą
    - 2.2.3. Organizacje i towarzystwa międzynarodowe
  - 2.3. Języki i systemy informacyjno-wyszukiwawcze. Organizacja wiedzy
    - 2.3.1. Teoria i metodyka
    - 2.3.2. Bazy danych
    - 2.3.3. Big data
    - 2.3.4. Folksonomie i słowa kluczowe
    - 2.3.5. Języki deskryptorowe i tezaury

4 *Bibliografia Bibliografii i Nauki o Książce. Rok 1966*, zestawiała B. Eychler, Warszawa 1969, s. 4. Rocznik 1964–1965 został wydany w roku 1977.

- 2.3.6. Języki haseł przedmiotowych
- 2.3.7. Klasyfikacje
- 2.3.8. Linked data
- 2.3.9. Ontologie
  - 2.3.10. Oprogramowanie biblioteczne i przetwarzanie informacji
  - 2.3.11. Otwarte zasoby i repozytoria
  - 2.3.12. Sieci semantyczne
- 2.4. Bibliometria, informetria i webometria
- 2.5. Użytkownicy informacji naukowej
  - 2.5.1. Strategie i metody wyszukiwawcze
  - 2.5.2. Badania potrzeb informacyjnych użytkowników systemów informacyjno-wyszukiwawczych
  - 2.5.3. Kompetencje informacyjne (information literacy)
- 2.6. Zawód
  - 2.6.1. Zagadnienia ogólne
  - 2.6.2. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
  - 2.6.3. Osoby
- 3. Bibliografia
  - 3.1. Zagadnienia ogólne
    - 3.1.1. Teoria i metodyka
    - 3.1.2. Normy i standardy
    - 3.1.3. Konferencje
  - 3.2. Historia i organizacja
    - 3.2.1. Historia
    - 3.2.2. Organizacja
    - 3.2.3. Osoby
    - 3.2.4. Zagranica
  - 3.3. Rodzaje bibliografii (teoria i metodyka)
    - 3.3.1. Bibliografia bibliografii
    - 3.3.2. Bibliografia czasopism
    - 3.3.3. Bibliografia dziedzin i zagadnień
    - 3.3.4. Bibliografia narodowa
    - 3.3.5. Bibliografia ogólna
    - 3.3.6. Bibliografia osobowa
    - 3.3.7. Bibliografia zespołu osobowego
    - 3.3.8. Bibliografia terytorialna (regionalna)

- 3.3.9. Bibliografia zawartości czasopism
- 3.3.10. Bibliografia retrospektywna
- 3.3.11. Bibliografia załącznikowa
- 3.3.12. Inne rodzaje bibliografii
- 4. Dzieje i wytwarzanie książki
  - 4.1. Pismo. Budowa książki
    - 4.1.1. Teoria i metodyka
    - 4.1.2. Pismo ręczne
    - 4.1.3. Pismo drukarskie
    - 4.1.4. Budowa książki
  - 4.2. Historia książki
    - 4.2.1. Teoria i metodyka
    - 4.2.2. Czasopisma
    - 4.2.3. Konferencje
  - 4.3. Historia drukarstwa, ruchu wydawniczego i księgarstwa
    - 4.3.1. Prace ogólne
    - 4.3.2. Publikacje dotyczące konkretnych regionów
    - 4.3.3. Publikacje dotyczące konkretnych osób
    - 4.3.4. Księgozbiory prywatne
    - 4.3.5. Rękopisy
      - 4.3.5.1. Teoria i metodyka
      - 4.3.5.2. Rękopisy iluminowane
    - 4.3.6. Stare druki
    - 4.3.7. Druki od 1801 r.
  - 4.4. Wytwarzanie książki
    - 4.4.1. Papiernictwo
      - 4.4.1.1. Historia
      - 4.4.1.2. Stan obecny
      - 4.4.1.3. Zawód
        - 4.4.1.3.1. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
        - 4.4.1.3.2. Osoby
      - 4.4.1.4. Zagranica
    - 4.4.2. Drukarnictwo
      - 4.4.2.1. Zagadnienia ogólne
        - 4.4.2.1.1. Teoria i metodyka
        - 4.4.2.1.2. Normy i standardy
          - 4.4.2.1.2.1. Czasopisma
          - 4.4.2.1.2.2. Konferencje (w tym targi poligraficzne),

- 4.4.2.2. Skład i druk
- 4.4.2.3. Poszczególne regiony i miejscowości
- 4.4.2.4. Zawód
  - 4.4.2.4.1. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
  - 4.4.2.4.2. Osoby
- 4.4.2.5. Zagranica
- 4.4.3. Ruch wydawniczy
  - 4.4.3.1. Zagadnienia ogólne
    - 4.4.3.1.1. Teoria i metodyka
    - 4.4.3.1.2. Czasopisma
    - 4.4.3.1.3. Konferencje (w tym targi)
  - 4.4.3.2. Ruch wydawniczy w Polsce
    - 4.4.3.2.1. Statystyka wydawnicza
    - 4.4.3.2.2. Polityka wydawnicza
    - 4.4.3.2.3. Organizacja i technika pracy wydawniczej
    - 4.4.3.2.4. Drugi obieg
    - 4.4.3.2.5. Self-publishing
    - 4.4.3.2.6. Otwarte zasoby
    - 4.4.3.2.7. Poszczególne regiony i miejscowości
    - 4.4.3.2.8. Poszczególne typy wydawnictw
    - 4.4.3.2.9. Poszczególne dziedziny
  - 4.4.3.3. Instytucje wydawnicze
    - 4.4.3.3.1. Polskie
    - 4.4.3.3.2. Międzynarodowe
    - 4.4.3.3.3. Zagraniczne
  - 4.4.3.4. Zawód
    - 4.4.3.4.1. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
    - 4.4.3.4.2. Osoby (wydawcy)
  - 4.4.3.5. Zagranica
- 4.4.4. Rozprowadzanie książki i innych dokumentów. Księgarstwo
  - 4.4.4.1. Zagadnienia ogólne
    - 4.4.4.1.1. Teoria i metodyka
    - 4.4.4.1.2. Czasopisma
    - 4.4.4.1.3. Konferencje (w tym targi księgarskie)
  - 4.4.4.2. Księgarstwo w Polsce
    - 4.4.4.2.1. Sprawozdawczość i statystyka księgarska
    - 4.4.4.2.2. Organizacja i technika pracy księgarskiej
    - 4.4.4.2.3. Poszczególne regiony i miejscowości

- 4.4.4.3. Antykwariaty
- 4.4.4.4. Katalogi antykwaryczne i aukcyjne
- 4.4.4.5. Rozprowadzanie różnych typów wydawnictw
- 4.4.4.6. Kolportaż pozaksięgarski
- 4.4.4.7. Rozprowadzanie prasy
- 4.4.4.8. Zawód
  - 4.4.4.8.1. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
  - 4.4.4.8.2. Osoby (księgarze i antykwariusze)
- 4.4.4.9. Zagranica
  - 4.4.4.10. Katalogi księgarskie i wydawnicze
    - 4.4.4.10.1. Katalogi księgarskie
    - 4.4.4.10.2. Katalogi wydawnicze
  - 4.4.4.11. Estetyka książki
    - 4.4.4.11.1. Ilustratorstwo
    - 4.4.4.11.2. Ekslibrisy
- 5. Czasopiśmiennictwo
  - 5.1. Zagadnienia ogólne
    - 5.1.1. Teoria i metodyka
    - 5.1.2. Czasopisma
    - 5.1.3. Konferencje
  - 5.2. Historia czasopiśmiennictwa
  - 5.3. Stan obecny
    - 5.3.1. Badania czasopiśmiennicze
    - 5.3.2. Statystyka czasopiśmiennicza
  - 5.4. Czasopisma w Polsce
    - 5.4.1. Teoria i metodyka
    - 5.4.2. Regionalne
    - 5.4.3. Specjalne (ze względu na przeznaczenie dla konkretnych grup odbiorców)
    - 5.4.4. Dziedzinowe (specjalistyczne np. dotyczące grafiki)
  - 5.5. Czasopisma za granicą (historia i stan obecny)
  - 5.6. Czasopisma polskie za granicą (historia i stan obecny)
  - 5.7. Poszczególne czasopisma [według tytułów]
- 6. Inne rodzaje materiałów bibliotecznych
  - 6.1. Zagadnienia ogólne
  - 6.2. Materiały biblioteczne
    - 6.2.1. Dokumenty życia społecznego

- 6.2.1.1. Historia
- 6.2.1.2. Teoria i metodyka
- 6.2.1.3. Normy i standardy
- 6.2.1.4. Konferencje
- 6.2.2. Zbiory cyfrowe
  - 6.2.2.1. Historia
  - 6.2.2.2. Teoria i metodyka
  - 6.2.2.3. Normy i standardy
  - 6.2.2.4. Konferencje
- 6.2.3. Zbiory dźwiękowe i audiowizualne
  - 6.2.3.1. Historia
  - 6.2.3.2. Teoria i metodyka
  - 6.2.3.3. Normy i standardy
  - 6.2.3.4. Konferencje
- 6.2.4. Zbiory ikonograficzne
  - 6.2.4.1. Historia
  - 6.2.4.2. Teoria i metodyka
  - 6.2.4.3. Normy i standardy
  - 6.2.4.4. Konferencje
- 6.2.5. Zbiory kartograficzne
  - 6.2.5.1. Historia
  - 6.2.5.2. Teoria i metodyka
  - 6.2.5.3. Normy i standardy
  - 6.2.5.4. Konferencje
- 6.2.6. Zbiory muzyczne
  - 6.2.6.1. Historia
  - 6.2.6.2. Teoria i metodyka
  - 6.2.6.3. Normy i standardy
  - 6.2.6.4. Konferencje
- 6.2.7. Inne rodzaje zbiorów bibliotecznych
  - 6.2.7.1. Historia
  - 6.2.7.2. Teoria i metodyka
  - 6.2.7.3. Normy i standardy
  - 6.2.7.4. Konferencje
- 7. Bibliotekarstwo
  - 7.1. Zagadnienia ogólne
    - 7.1.1. Teoria i metodyka
    - 7.1.2. Statystyka biblioteczna

- 7.1.3. Normy i standardy
- 7.1.4. Prawo (ustawy, rozporządzenia, komentarze)
- 7.1.5. Konferencje
- 7.2. Historia bibliotekarstwa
  - 7.2.1. Polska
  - 7.2.2. Zagranica
- 7.3. Metodyka i technika bibliotekarska
  - 7.3.1. Budownictwo i wyposażenie biblioteczne
  - 7.3.2. Zarządzanie i marketing
    - 7.3.2.1. Marketing i public relations
    - 7.3.2.2. Zarządzanie finansami i pozyskiwanie funduszy
    - 7.3.2.3. Zarządzanie strategiczne biblioteką
    - 7.3.2.4. Zarządzanie zasobami ludzkimi w bibliotece
  - 7.3.3. Zbiory
    - 7.3.3.1. Gromadzenie i przechowywanie
    - 7.3.3.2. Opracowanie
      - 7.3.3.2.1. Formalne
      - 7.3.3.2.2. Rzeczowe
    - 7.3.3.3. Reprografia i digitalizacja
    - 7.3.3.4. Ochrona i konserwacja
    - 7.3.3.5. Udostępnianie
    - 7.3.3.6. Zbiory specjalne
  - 7.3.4. Katalogi i systemy biblioteczne
  - 7.3.5. Usługi biblioteczne
    - 7.3.5.1. Edukacyjne (w tym przysposobienie biblioteczne)
    - 7.3.5.2. Informacyjne
    - 7.3.5.3. Kulturalne (w tym działalność klubów książki)
  - 7.3.6. Pedagogika biblioteczna
- 7.4. Zawód bibliotekarski
  - 7.4.1. Zagadnienia ogólne (w tym także etyka)
  - 7.4.2. Organizacje zawodowe
    - 7.4.2.1. Polskie
    - 7.4.2.2. Międzynarodowe
    - 7.4.2.3. Zagraniczne
  - 7.4.3. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
    - 7.4.3.1. Polska
    - 7.4.3.2. Zagranica
  - 7.4.4. Osoby (bibliotekarze)

7.5. Rodzaje bibliotek

- 7.5.1. Zagadnienia ogólne
- 7.5.2. Biblioteki narodowe
  - 7.5.2.1. Polska
  - 7.5.2.2. Zagranica
- 7.5.3. Biblioteki naukowe
  - 7.5.3.1. Polska
  - 7.5.3.2. Zagranica
- 7.5.4. Biblioteki publiczne
  - 7.5.4.1. Polska
    - 7.5.4.1.1. Województwa
    - 7.5.4.1.2. Miasta (okręgi)
  - 7.5.4.2. Zagranica
- 7.5.5. Biblioteki dziecięce
  - 7.5.5.1. Polska
  - 7.5.5.2. Zagranica
- 7.5.6. Biblioteki szkolne i pedagogiczne
  - 7.5.6.1. Polska
  - 7.5.6.2. Zagranica
- 7.5.7. Biblioteki cyfrowe
  - 7.5.7.1. Polska
  - 7.5.7.2. Zagranica
- 7.5.8. Biblioteki kościołów i grup wyznaniowych
  - 7.5.8.1. Polska
  - 7.5.8.2. Zagranica
- 7.5.9. Inne biblioteki (wojskowe, szpitalne itd.)
  - 7.5.9.1. Polska
  - 7.5.9.2. Zagranica

8. Czytelnictwo

- 8.1. Zagadnienia ogólne
  - 8.1.1. Teoria i metodyka
  - 8.1.2. Czasopisma
  - 8.1.3. Konferencje
  - 8.1.4. Organizacja
    - 8.1.4.1. Instytucje, organizacje i towarzystwa czytelnicze w Polsce
    - 8.1.4.2. Instytucje, organizacje i towarzystwa czytelnicze międzynarodowe
    - 8.1.4.3. Instytucje, organizacje i towarzystwa czytelnicze za granicą

- 8.2. Historia czytelnictwa
  - 8.2.1. Polska
  - 8.2.2. Zagranica
- 8.3. Czytelnictwo w Polsce
  - 8.3.1. Czytelnictwo w konkretnych regionach (układ geograficzny)
  - 8.3.2. Czytelnictwo różnych grup społecznych
    - 8.3.2.1. Dzieci
    - 8.3.2.2. Młodzież
    - 8.3.2.3. Dorośli
    - 8.3.2.4. Czytelnictwo poszczególnych osób
  - 8.3.3. Czytelnictwo różnych typów dokumentów
    - 8.3.3.1. Czytelnictwo książek
    - 8.3.3.2. Czytelnictwo prasy
    - 8.3.3.3. Czytelnictwo innych typów dokumentów
  - 8.3.4. Metody upowszechniania czytelnictwa
    - 8.3.4.1. Teoria i metodyka
    - 8.3.4.2. Animacja lektury
    - 8.3.4.3. Programy czytelnicze
    - 8.3.4.4. Biblioterapia
    - 8.3.4.5. Imprezy i konkursy
- 8.4. Czytelnictwo za granicą
- 9. Inne formy użytkowania materiałów bibliotecznych
  - 9.1. Zagadnienia ogólne
  - 9.2. Bibliofilstwo
    - 9.2.1. Teoria i metodyka
    - 9.2.2. Poszczególne regiony geograficzne
    - 9.2.3. Poszczególne osoby

Zakres wprowadzonych zmian

Powyższy schemat został scharakteryzowany we wspomnianym wcześniej artykule o nowej klasyfikacji PBB. Dzięki przeprowadzonej aktualizacji zawężona została tematyka publikacji rejestrowanych w bibliografii. Prace nad trzema kolejnymi rocznikami doprowadziły do wprowadzenia dalszych modyfikacji w układzie treści. Pięciostopniowa struktura okazała się mało funkcjonalna. Tak szczegółowy podział sprawiał trudności w klasyfikowaniu, w decydowaniu

o miejscu opisu głównego, wymagał stosowania wielu odsyłaczy i prowadził do tego, że niektóre poddziały składały się z samych odsyłaczy, a inne pozostawały bez reprezentacji. Narażało to PBB na zarzut zbytniego rozwarstwienia materiału, jaki stawiano już nawet pierwszym rocznikom, mającym znacznie mniej złożoną strukturę⁵. Skoro schemat klasyfikacyjny, odzwierciedlony w spisie treści, budził zastrzeżenia twórców bibliografii, to tym bardziej mógłby się on okazać niezrozumiały dla jej użytkowników. W związku z tym podjęto decyzję o jego stopniowym upraszczaniu. Obszerne działy o skomplikowanej hierarchicznej strukturze rozdzielono na mniejsze części, jednocześnie scalono działy o niewielkiej reprezentacji, a bardzo szczegółowe poddziały połączono lub zlikwidowano.

Realizacja tych prac możliwa była również dzięki systematycznej adaptacji Deskryptorów Biblioteki Narodowej wraz z zasadą, że opracowanie przedmiotowe powinno dokładnie odzwierciedlać treść katalogowanej publikacji. W znaczący sposób podniosło to wartość informacyjną indeksów PBB, gdyż zaczęły one precyzyjnie odsyłać do publikacji o danej tematyce. Tym samym deskryptory takie jak „przysposobienie biblioteczne” lub „kompetencje informacyjne” zastąpiły szczegółowe poddziały. W wyjątkowych sytuacjach przekształcenia następowały także w drugą stronę, na przykład „inkunabuły” stały się poddziałem wydzielonym obok „rękopisów”, „starodruków” i „książek od 1801 r.”⁶

Naturalną konsekwencją rozwoju indeksów po wdrożeniu zasady „opis przedmiotowy trafia w punkt” było przyjęcie założenia, że klasyfikacja „trafia w ogół”. Skomplikowany i hierarchiczny układ systematyczny stał się zbędny. Zastąpiła go struktura w przeważającej większości dwustopniowa. Poddziały trzeciego stopnia wprowadzono m.in. w zagadnieniach dotyczących książek, czasopism oraz spraw zawodowych. Natomiast czterostopniowy schemat wdrożono jedynie w „Historii i rodzajach bibliotek” ze względu na konieczność rozdzielenia zagadnień polskich od zagranicznych. Ponadto we wszystkich, czyli jedenastu działach głównych, zastosowano stały układ zgodny z zasadą „od ogółu do szczegółu”, składający się z czterech pierwszych poddziałów tj. 1. Zagadnienia ogólne, 2.

5 Zob. M. Ambros, [recenzja: *Bibliografia Bibliografii i Nauki o Książce*. Wyd. Państw. Instytut Książki 1947, nr 1, styczeń – marzec], „Bibliotekarz” 1948, t. 15, nr 1–2, s. 28–29 – http://pliki.sbp.pl/ac/3472_Bibliotekarz_1948_01-02.pdf [27.08.2021].

6 Temat adaptacji Deskryptorów Biblioteki Narodowej do potrzeb drukowanej wersji *Polskiej Bibliografii Bibliologicznej* został jedynie zasygnalizowany dla potrzeb niniejszej publikacji. Wymaga on szerszego omówienia w ramach publikacji na temat opracowania rzeczowego w *Polskiej Bibliografii Bibliologicznej*.

Konferencje, 3. Organizacje i towarzystwa, 4. Czasopisma fachowe, po których następują poddziały poświęcone specjalistycznym zagadnieniom. W ostatniej kolejności odnotowywane są publikacje dotyczące spraw zawodowych.

Bibliografia rozpoczyna się od „Działu ogólnego”. Jego pierwszy poddział to – zgodnie z opisanym powyżej schematem – „Zagadnienia ogólne”, w którym rejestrowane są publikacje zawierające przekrojowe i bardzo teoretyczne rozważania o książce, np. Tomek Nowak, *Po co książki? Po dyskusji w poznańskim CK Zamek*⁷, Agnieszka Łuszpak, *O istocie książki słów kilka*⁸, oraz podejmujące zagadnienia z pogranicza bibliologii w nienaukowych kontekstach, np. Łukasz Gołębiewski, *Książka jako elegancki wystrój biura: literatura prawno-ekonomiczna*⁹, Monika Małkowska, *Książka w wielkim mieście*¹⁰ – o wykorzystaniu książek do tworzenia rzeźb. Drugi poddział poświęcony jest relacjom i sprawozdaniom z konferencji bibliologicznych lub obejmujących swoim zakresem kilka dziedzin, np. Krajowy Kongres Kultury Książki, Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Książka i prasa w kulturze” lub odbywająca się cyklicznie międzynarodowa konferencja naukowa „Kraków–Lwów. Książki, czasopisma, biblioteki XIX i XX wieku”. Informacje o konferencjach bibliotekarskich rejestrowane są w analogicznym poddziale „Bibliotekarstwa”. W trzecim poddziale „Działu ogólnego” odnotowywane są publikacje dotyczące organizacji i towarzystw bibliologicznych, a w następnym – opisy czasopism bibliologicznych, które ukazały się w danym roku np. „Rocznik Biblioteki Narodowej”, „Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie”, „Toruńskie Studia Bibliologiczne”. Czasopisma bibliotekarskie, zarówno ogólnokrajowe, typu *Poradnik Bibliotekarza* lub *Przegląd Biblioteczny*, oraz regionalne, typu *Bibliotekarz Podlaski*, *Bibliotekarz Zachodniopomorski*, oraz lokalne, typu *Navigator: biuletyn informacyjny Biblioteki Publicznej w Ursusie* lub *Sowa Mokotowa*, trafiają do analogicznego poddziału „Bibliotekarstwa”. Powyższa struktura czterech pierwszych poddziałów powtarza się w całym schemacie klasyfikacyjnym.

Przedostatnim poddziałem „Działu ogólnego” są „Bibliografie bibliologiczne”, w którym rejestrowane są bibliografie w całości poświęcone bibliologii, np. Ewa

7 T. Nowak, *Po co książki? Po dyskusji w poznańskim CK Zamek*. Cz. 1, „Biblioteka Analiz” 2012, nr 3, s. 13–15.

8 A. Łuszpak, *O istocie książki słów kilka*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia” 2012, nr 10, s. 5–19 – <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-58afd875-90b6-4309-af35-238da49d2623> [27.08.2021].

9 Ł. Gołębiewski, *Książka jako elegancki wystrój biura: literatura prawno-ekonomiczna*, „Książki. Magazyn Literacki” 2012, nr 12, s. 14–18.

10 M. Małkowska, *Książka w wielkim mieście*, „Notes Wydawniczy” 2012, nr 7–8, s. 12.

Szablowska, *Biblioteki dziecięce: zestawienie bibliograficzne w wyborze*¹¹, Anna Wysocka, *Prasa o bibliotekach województwa warmińsko-mazurskiego w I półroczu 2012 r. (wybór materiałów z uzupełnieniami)*¹², a także fragmenty innych, często regionalnych, bibliografii dotyczące zagadnień bibliologicznych, np. *Bibliografia Powiatu Ziemskiego Opolskiego za rok 2011*, s. 38–39: *Księgoznawstwo* [poz. 701–729]¹³, „Bibliografia Regionalna Wielkopolski” 2012, z. 1, s. 179–182: *Książka i czytelnictwo. Biblioteki. Archiwa* [poz. 2100–2144]¹⁴. Dział ogólny zamykają opisy publikacji poświęconych bibliologom, uszeregowane wedle deskryptorów osobowych w formie nagłówków.

Schemat działu 1.

1. Dział ogólny
  - 1.1. Zagadnienia ogólne
  - 1.2. Konferencje
  - 1.3. Organizacje i towarzystwa
  - 1.4. Czasopisma fachowe
  - 1.5. Bibliografie bibliologiczne
  - 1.6. Zawód
    - 1.6.1. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
    - 1.6.2. Bibliolodzy

Dział „Książki, czasopisma i inne zbiory biblioteczne” umieszczony został jako drugi w kolejności. W znacznym stopniu pokrywa się on z dawnym działem „Struktura i dzieje książki”, w którym, jak zostało to już wspomniane, rejestrowano również prace z zakresu czasopiśmiennictwa oraz publikacje o innych zbiorach bibliotecznych. Nazwę działu zmieniono, mając na uwadze precyzyjne odzwierciedlenie jego zawartości.

Pierwszym poddziałem po standardowej, początkowej „czwórce” jest „Historia pisma”. Tym samym zlikwidowany został, stosowany w rocznikach 2012 i 2013,

11 E. Szablowska, *Biblioteki dziecięce: zestawienie bibliograficzne w wyborze*, „Poradnik Bibliotekarza” 2012, nr 4, s. 38–41 – http://pliki.sbp.pl/ac/2489_Por_Bibl_2012_04.pdf [27.08.2021].

12 A. Wysocka, *Prasa o bibliotekach województwa warmińsko-mazurskiego w I półroczu 2012 r. (wybór materiałów z uzupełnieniami)*, „Bibliotekarz Warmińsko-Mazurski” 2012, nr 1–2 – https://archiwum.wbp.olsztyn.pl/bwm/bwm_1-2_2012/prasa.html [27.08.2021].

13 *Bibliografia Powiatu Ziemskiego Opolskiego za rok 2011*, red. E. Ledwoń, Opole 2013, s. 38–39: *Księgoznawstwo* [poz. 701–729].

14 „Bibliografia Regionalna Wielkopolski” 2012, z. 1, s. 179–182: *Książka i czytelnictwo. Biblioteki. Archiwa* [poz. 2100–2144].

dział „Pismo”, którego samodzielne funkcjonowanie nie miało racji bytu wobec jego skromnej reprezentacji. Kolejnym poddziałem są „Książki”, w którym wdrożono poddziały trzeciego stopnia, tj.: „Historia książki”, „Księgozbiory i archiwa prywatne” (stosowany jest zapis osobowy w formie nagłówków), „Rękopisy” (przy czym publikacje o mapach rękopiśmiennych i rękopisach muzycznych rejestrowane są poddziałach „Mapy” i „Zbiory muzyczne”, tu trafiają tylko odsyłacze), „Inkunabuły”, „Starodruki” i „Książki od 1801 r.”

Następny poddział to „Czasopisma”, w którym wyodrębniono „Historię czasopiśmiennictwa” oraz „Kategorie czasopism”. Stosowany wcześniej podział kategorii czasopism na: regionalne, specjalne (ze względu na przeznaczenie dla konkretnych grup odbiorców), dziedzinowe (czyli specjalistyczne np. dotyczące grafiki), czasopisma za granicą, czasopisma polskie za granicą oraz poszczególne czasopisma, zastąpiony został nagłówkami określającymi rodzaj czasopism np. „Czasopisma akademickie”, „Czasopisma archiwistyczne”, „Czasopisma nielegalne” i „Czasopisma społeczno-kulturalne” itp. Stosowane są one elastycznie w zależności od reprezentacji publikacji w danym roczniku.

Dalszych siedem poddziałów poświęconych jest poszczególnym rodzajom zbiorów bibliotecznych: „Druki ulotne”, „Mapy” (w przypadku map rękopiśmiennych stosowane są odsyłacze do rękopisów), „Dokumenty elektroniczne” (w tym e-booki), „Dokumenty ikonograficzne”, „Nagrania dźwiękowe i audiowizualne” (w tym audiobooki), „Zbiory muzyczne” (w tym druki muzyczne, a w przypadku nut rękopiśmiennych stosowane są wspomniane odsyłacze do rękopisów) oraz „Inne publikacje”. Jeśli w danym roczniku zarejestrowana zostanie liczniejsza grupa publikacji o danym rodzaju zbiorów, stosowane są nagłówki z ich nazwami np. dzienniki urzędowe, komiksy, mikroformy, nadbitki, publikacje brajlowskie, itp. Dział zamykają opisy publikacji z ekslibrisologii oraz dotyczące budowy, projektowania i zdobnictwa książek i innych zbiorów. W znacznym stopniu pokrywa się on z zakresem tematycznym pierwotnego, z czasów PIK, poddziału „Estetyka książki”, który w roczniku 2013 był samodzielnym działem o nazwie „Estetyka i zdobnictwo”. Wydzielono w nim dodatkowo poddział trzeciego stopnia poświęcony ilustratorom i twórcom ekslibrisów.

Schemat działu 2.

2. Książki, czasopisma i inne zbiory biblioteczne
  - 2.1. Zagadnienia ogólne
  - 2.2. Konferencje
  - 2.3. Organizacje i towarzystwa

- 2.4. Czasopisma fachowe
- 2.5. Historia pisma
- 2.6. Książki
  - 2.6.1. Historia książki
  - 2.6.2. Księgozbiory i archiwa prywatne
  - 2.6.3. Rękopisy
  - 2.6.4. Inkunabuły
  - 2.6.5. Starodruki
  - 2.6.6. Książki od 1801 r.
- 2.7. Czasopisma
  - 2.7.1. Historia czasopiśmiennictwa
  - 2.7.2. Kategorie czasopism
- 2.8. Druki ulotne
- 2.9. Mapy
  - 2.10. Dokumenty elektroniczne
  - 2.11. Dokumenty ikonograficzne
  - 2.12. Nagrania dźwiękowe i audiowizualne
  - 2.13. Zbiory muzyczne
  - 2.14. Inne publikacje
  - 2.15. Budowa, projektowanie i zdobnictwo
    - 2.15.1. Ilustratorzy i twórcy ekslibrisów

Bibliografia pozostała działem trzecim. Zgodnie z rozróżnieniem wprowadzonym od rocznika 1968, rejestrowane są w nim prace o bibliografii, a nie same bibliografie. W przeciwieństwie do poprzednich roczników zrezygnowano jednak z tworzenia stałych poddziałów trzeciego stopnia dla publikacji o poszczególnych rodzajach bibliografii. Zostały one zastąpione stosowanymi elastycznie nagłówkami typu: „Bibliografia bibliografii”, „Bibliografia czasopism”, „Bibliografia dziedzin i zagadnień”, „Bibliografia narodowa”, „Bibliografia osobowa”, „Bibliografia retrospektywna”, „Bibliografia terytorialna”, „Bibliografia załącznikowa”, „Bibliografia zawartości czasopism”, „Bibliografia zespołu osobowego”, które stosuje się w poddziale „Historia i rodzaje bibliografii” w zależności od reprezentacji w danym roczniku.

Schemat działu 3.

- 3. Bibliografia
  - 3.1. Zagadnienia ogólne
  - 3.2. Konferencje

- 3.3. Organizacje i towarzystwa
- 3.4. Czasopisma fachowe
- 3.5. Historia i rodzaje bibliografii
- 3.6. Zawód
  - 3.6.1. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
  - 3.6.2. Bibliografowie [vv + zapis osobowy]

Kolejne cztery działy – „Papiernictwo”, „Drukarstwo i introligatorstwo”, „Ruch wydawniczy” oraz „Księgarstwo i inne formy kolportażu”, pierwotnie wchodziły w skład działu „Wytwarzanie książki”. Ze względu na liczną reprezentację, znaczne zróżnicowanie tematyki i wynikającą z tego konieczność stosowania kilkustopniowej struktury, a także wątpliwości w kwestii uznawania księgarstwa za element wytwarzania książek, od rocznika 2012 podjęto decyzję o utworzeniu samodzielnych działów dla powyższych gałęzi przemysłu książkowego. Od rocznika 2014 każdy z nich składa się z pięciu standardowych poddziałów (przy czym w przypadku ruchu wydawniczego termin „konferencje” uzupełniono „targami księgarskimi”) oraz jednego poddziału specjalistycznego, dotyczącego historii i współczesności danej branży, w którym wydzielono dodatkowe poddziały dla publikacji o poszczególnych papierniach, drukarniach i warsztatach introligatorskich, instytucjach wydawniczych, księgarniach i antykwariatach. Ponadto w dwóch ostatnich z wymienionych rejestrowane są także katalogi wydawnicze oraz katalogi antykwarskie i księgarskie.

Schemat działów 4–7.

- 4. Papiernictwo
  - 4.1. Zagadnienia ogólne
  - 4.2. Konferencje
  - 4.3. Organizacje i towarzystwa
  - 4.4. Czasopisma fachowe
  - 4.5. Historia papiernictwa
    - 4.5.1. Papiernie
  - 4.6. Zawód
    - 4.6.1. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
    - 4.6.2. Papiernicy
- 5. Drukarstwo i introligatorstwo
  - 5.1. Zagadnienia ogólne
  - 5.2. Konferencje

- 5.3. Organizacje i towarzystwa
- 5.4. Czasopisma fachowe
- 5.5. Historia drukarstwa i intrologatorstwa
- 5.6. Drukarnie i warsztaty intrologatorskie
- 5.7. Zawód
  - 5.7.1. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
  - 5.7.2. Drukarze i intrologatorzy
- 6. Ruch wydawniczy
  - 6.1. Zagadnienia ogólne
  - 6.2. Konferencje
  - 6.3. Organizacje i towarzystwa
  - 6.4. Czasopisma fachowe
  - 6.5. Historia oraz organizacja ruchu wydawniczego
  - 6.6. Instytucje wydawnicze
  - 6.7. Zawód
    - 6.7.1. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
    - 6.7.2. Wydawcy
- 7. Księgarstwo i inne formy kolportażu
  - 7.1. Zagadnienia ogólne
  - 7.2. Targi księgarskie
  - 7.3. Organizacje i towarzystwa
  - 7.4. Czasopisma fachowe
  - 7.5. Historia oraz organizacja księgarstwa i innych form kolportażu
  - 7.6. Księgarnie i antykwariaty
  - 7.7. Zawód
    - 7.7.1. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
    - 7.7.2. Księgarze i antykwariusze

Kolejny dział, czyli „Bibliotekarstwo”, również został przeorganizowany. Szczegółowe poddziały o niewielkiej reprezentacji, takie jak „Normy i standardy”, „Prawo biblioteczne”, „Statystyka biblioteczna” lub też, wspomniana już, „Pedagogika biblioteczna”, zostały zastąpione deskryptorami. Ponadto od rocznika 2013 scalone zostały poddziały: „Historia bibliotekarstwa”, „Rodzaje bibliotek” oraz „Usługi biblioteczne”, gdyż przyjęty pierwotnie schemat klasyfikacji wymagał stosowania licznych odsyłaczy. W wyniku tego połączenia powstał poddział „Historia i rodzaje bibliotek”, który obejmuje następujące rodzaje bibliotek: narodowe, naukowe, publiczne, szkolne i pedagogiczne, cyfrowe, kościołów

i grup wyznaniowych oraz inne. Dzięki zastosowaniu deskryptorów nie wystąpiła potrzeba tworzenia dodatkowych poddziałów dla bibliotek polonijnych, teatralnych, muzealnych, dla chorych i niepełnosprawnych, itp. Ze względu na konieczność rozdzielenia publikacji dotyczących księżnic polskich i zagranicznych wprowadzono wspomniane poddziały czwartego stopnia. Ponadto, dzięki zastosowaniu deskryptorów korporatywnych, publikacje o konkretnych instytucjach można wyszukać w indeksie instytucji. Natomiast systematyczne wdrażanie deskryptorów takich jak: „Lekcja biblioteczna”, „Przysposobienie biblioteczne”, „Wystawy biblioteczne”, „Usługi informacyjne” ułatwiło scalenie poddziału „Historia i rodzaje bibliotek” z poddziałem „Usługi biblioteczne”.

W celu uproszczenia struktury zlikwidowano poddział „Metodyka i technika bibliotekarska”, dzięki czemu funkcjonujące w jego obrębie poddziały trzeciego stopnia zostały przekształcone w dwa poddziały drugiego stopnia „Architektura i wyposażenie biblioteczne” oraz „Zarządzanie i marketing”, zaś poddziały czwartego stopnia tj. „Marketing i public relations”, „Zarządzanie finansami i pozyskiwanie funduszy”, „Zarządzanie strategiczne biblioteką” i „Zarządzanie zasobami ludzkimi w bibliotece” zostały zastąpione odpowiednimi deskryptorami.

W kolejnym poddziale „Bibliotekarstwa” rejestrowane są publikacje dotyczące gromadzenia, ewidencjonowania, przechowywania (w tym także archiwizacji zbiorów cyfrowych) i selekcji zbiorów, a także ich opracowania (przy czym głębszy podział na opracowanie przedmiotowe i rzeczowe został zastąpiony deskryptorami), reprografii i digitalizacji, ochrony i konserwacji oraz udostępniania. W zależności od ujęcia tematu w poszczególnych publikacjach stosowane są odsyłacze do poddziałów w dziale drugim „Książki, czasopisma i inne zbiory biblioteczne”. Następne dwa poddziały „Bibliotekarstwa” poświęcone są katalogom i systemom bibliotecznym oraz użytkownikom bibliotek, zaś na zakończenie tradycyjnie odnotowywane są prace dotyczące spraw zawodowych. W przypadku biografii osób będących jednocześnie bibliotekarzami, bibliotekoznawcami i bibliologami stosowane są odsyłacze do poddziału „Bibliolodzy”.

Schemat działu 8.

8. Bibliotekarstwo

- 8.1. Zagadnienia ogólne
- 8.2. Konferencje
- 8.3. Organizacje i towarzystwa
- 8.4. Czasopisma fachowe
- 8.5. Historia i rodzaje bibliotek

- 8.5.1. Biblioteki narodowe
  - 8.5.1.1. Polska
  - 8.5.1.2. Zagranica
- 8.5.2. Biblioteki naukowe
  - 8.5.2.1. Polska
  - 8.5.2.2. Zagranica
- 8.5.3. Biblioteki publiczne
  - 8.5.3.1. Polska
  - 8.5.3.2. Zagranica
- 8.5.4. Biblioteki szkolne i pedagogiczne
  - 8.5.4.1. Polska
  - 8.5.4.2. Zagranica
- 8.5.5. Biblioteki cyfrowe
  - 8.5.5.1. Polska
  - 8.5.5.2. Zagranica
- 8.5.6. Biblioteki kościołów i grup wyznaniowych
  - 8.5.6.1. Polska
  - 8.5.6.2. Zagranica
- 8.5.7. Inne biblioteki
  - 8.5.7.1. Polska
  - 8.5.7.2. Zagranica
- 8.6. Architektura i wyposażenie biblioteczne
- 8.7. Zarządzanie i marketing
- 8.8. Zbiory
  - 8.8.1. Gromadzenie, ewidencjonowanie, przechowywanie i selekcja
  - 8.8.2. Opracowanie
  - 8.8.3. Reprografia i digitalizacja
  - 8.8.4. Ochrona i konserwacja
  - 8.8.5. Udostępnianie
- 8.9. Katalogi i systemy biblioteczne
- 8.10. Użytkownicy bibliotek
- 8.11. Zawód
  - 8.11.1. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
  - 8.11.2. Bibliotekarze i bibliotekoznawcy

Dział dziewiąty „Czytelnictwo”, jako jedyny nie został zakończony rozważaniami o sprawach zawodowych. Standardowe cztery początkowe poddziały uzupełniają

trzy poddziały poświęcone szczegółowym zagadnieniom. Pierwszym z nich jest historia i badania czytelnictwa, w którym dodatkowo wyodrębniono tematykę czytelnictwa dzieci i młodzieży. Kolejny poddział poświęcony jest promocji czytelnictwa. Rejestrowane są w nim także publikacje o działalności Dyskusyjnych Klubów Książek. W związku z faktem, że biblioteki podejmują również wiele innych akcji na rzecz rozwoju czytelnictwa, w niniejszym poddziale licznie reprezentowane są odsyłacze do poszczególnych bibliotek w „Historii i rodzajach bibliotek”. Dział wieńczy opisy publikacji poświęconych biblioterapii.

Schemat działu 9.

9. Czytelnictwo

- 9.1. Zagadnienia ogólne.
- 9.2. Konferencje
- 9.3. Organizacje i towarzystwa
- 9.4. Czasopisma fachowe
- 9.5. Historia i badania czytelnictwa
  - 9.5.1. Czytelnictwo dzieci i młodzieży
- 9.6. Promocja czytelnictwa
- 9.7. Biblioterapia

Przedostatnim działem jest bibliofilstwo. Poza standardowymi pięcioma poddziałami wyodrębniono w nim jeden dodatkowy poddział dla bardziej szczegółowych tekstów o historii oraz współczesności bibliofilstwa.

Schemat działu 10.

10. Bibliofilstwo

- 10.1. Zagadnienia ogólne
- 10.2. Konferencje
- 10.3. Organizacje i towarzystwa
- 10.4. Czasopisma fachowe
- 10.5. Historia oraz organizacja bibliofilstwa
- 10.6. Bibliofile

Informatologia została umieszczona jako ostatni z działów. W poprzednich rocznikach zajmowała ona drugie miejsce, gdyż wywodziła się ze wspomnianej na wstępie „Dokumentacji”. Dynamiczny rozwój informatologii sprawił że stała się ona odrębną dyscypliną, wymienianą obok bibliologii, jak to miało miejsce

na przykład w wydanym w 2011 roku rozporządzeniu ministra nauki i szkolnictwa wyższego¹⁵. W związku z tym przyjęto, że w pierwszej kolejności w PBB rejestrowane będą publikacje bibliologiczne, a dopiero na końcu zagadnienia z zakresu informatologii w bibliologicznym ujęciu. Za takowe uznana została następująca tematyka: „Organizacja wiedzy. Języki i systemy informacyjno-wyszukiwawcze”, „Bibliometria, informetria i webometria” oraz „Użytkownicy informacji i zachowania informacyjne”. Podobnie jak w przypadku innych działów, bardziej szczegółowe poddziały, takie jak „Bazy danych”, „Big data”, „Folksonomie” lub wspomniane już „Kompetencje informacyjne” zostały zastąpione deskryptorami, dzięki czemu schemat działu uległ uproszczeniu.

Schemat działu 11.

11. Informatologia

- 11.1. Zagadnienia ogólne
- 11.2. Konferencje
- 11.3. Organizacje i towarzystwa
- 11.4. Czasopisma fachowe
- 11.5. Organizacja wiedzy. Języki i systemy informacyjno-wyszukiwawcze
- 11.6. Bibliometria, informetria i webometria
- 11.7. Użytkownicy informacji i zachowania informacyjne
- 11.8. Zawód
  - 11.8.1. Kształcenie i doskonalenie zawodowe
  - 11.8.2. Informatolodzy

Zakończenie

Schemat klasyfikacyjny opracowany w 1947 roku dla potrzeb BBiNoK został zastosowany również w katalogu rzeczowym Państwowego Instytutu Książki. Określał on także zakres bibliologii jako dyscypliny naukowej i siłą rzeczy determinował politykę gromadzenia zbiorów przez PIK, a następnie, po jego likwidacji w roku 1949, przez Oddział Dokumentacji Książki utworzony rok później w Instytucie

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dziennik Ustaw 2011, nr 179, poz. 1065 W obecnie obowiązującym rozporządzeniu z 2018 roku bibliologia i informatologia nie zostały wyodrębnione – dyscypliną są nauki o komunikacji społecznej i mediach. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dziennik Ustaw 2018, poz. 1818.

Bibliograficznym Biblioteki Narodowej, którego kontynuatorem jest Zakład Zbiorów Bibliologicznych. Prace nad rozwojem PBB rozpoczęto w 2016 roku od zaktualizowania układu systematycznego bibliologii i jej zależności od innych dziedzin i dyscyplin naukowych. Doświadczenie zbierane w trakcie redagowania trzech kolejnych roczników skłoniło do wprowadzenia dalszych modyfikacji, obejmujących również strukturę zrębu głównego PBB.

Założenie, że opracowanie przedmiotowe precyzyjnie odzwierciedla treść danej publikacji, wpłynęło na podniesienie wartości informacyjnej indeksów PBB, a także umożliwiło uproszczenie schematu klasyfikacyjnego, gdyż deskryptory zastąpiły bardzo szczegółowe poddziały. Tym samym schemat klasyfikacyjny, którego odzwierciedleniem jest spis treści danego rocznika, umożliwia zorientowanie się w układzie materiału, zaś indeksy pozwalają odnaleźć bezpośrednio publikacje o danej tematyce. Niektóre działy zostały zredukowane do poddziałów. Te, które pozostały, ułożono w innej kolejności. Otrzymały one również stałą strukturę, zgodną z bibliograficzną zasadą przechodzenia od zagadnień ogólnych do coraz bardziej szczegółowych. Dążąc do uzyskania schematu dwu, maksymalnie trzystopniowego, część dawnych poddziałów scalono lub przeorganizowano.

Scharakteryzowane w niniejszym artykule zmiany w klasyfikacji bibliologicznej są efektem kolejnych prac rozwojowych nad PBB. Miały one na celu ułatwienie korzystania z bibliografii oraz podniesienie jej wartości informacyjnej jako przewodnika po literaturze bibliologicznej. Opisane modyfikacje zostaną wprowadzone od rocznika 2014.

MACIEJ SZABLEWSKI**Changes in the classification of Polish Bibliological Bibliography**

In January 2016, work began on the development of the Polish Bibliological Bibliography (PBB). The most important goal of the first stage was to update the thematic scope of the bibliography in the context of other fields and scientific disciplines. Then, in accordance with the adopted assumptions, described in the article *New classification of Polish Bibliography*, in the *Rocznik Biblioteki Narodowej*, 2016, vol. 47, pp. 171–210, three yearbooks of PBB were included: 2011–2013. In each of them, further modifications were made, including changes to the classification scheme. In the 2014 PBB yearbook, they were so significant that the new layout of the content needed to be re-discussed

---

RECENZJE I SPRAWOZDANIA
